

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра Фінансового менеджменту та фондового ринку
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____ (підпис)
“ _ ” 201 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності **072 Фінанси, банківська справа та страхування**
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
Корпоративні фінанси
(назва магістерської програми)

на тему: **Стратегія підвищення ефективності господарської
діяльності підприємства**
(назва теми)

Виконавець:
студент 64 гр факультету **ФБС**
Перевалова Ірина Андріївна
(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:
к.е.н., доцент
(науковий ступінь, вчене звання)
Арутюнян С. С.
(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СТРАТЕГІЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ МОРСЬКОГО ПОРТУ.....	5
1.1. Фінансові ресурси підприємства і стратегія їх ефективного використання.....	5
1.2. Критерії і показники ефективності господарської діяльності порту «Южний».....	14
1.3. Ефективне управління грошовими потоками МТП «Южний».....	27
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОРТУ "ЮЖНИЙ" 2014- 2018РР.....	36
2.1. Аналіз основних фінансових показників ефективності діяльності порту «Южний».....	36
2.2. Управління фінансовими результатами діяльності МТП	75
2.3. Платоспроможність, ліквідність фінансової стійкості порту "Южний"	82
РОЗДІЛ 3. СТРАТЕГІЯ І ТАКТИКА ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	88
3.1. Сучасні проблеми функціонування МТП «Южний».....	88
3.2. Резерви та стратегічні напрями підвищення діяльності порту «Южний».....	91
ВИСНОВКИ.....	97
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	101
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Обґрунтування актуальності дослідження теми. На сучасному етапі еволюції господарювання, якому притаманні глобалізація, динамізм та невизначеність, проблеми управління ефективністю діяльності підприємств набувають першочергового значення.

Для досягнення позитивних результатів діяльності необхідні нові підходи до управління ефективністю.

Нині світова і вітчизняна практика управління підприємствами все більше спрямована на підвищення їх вартості. Концепція управління підприємствами, заснована на зростанні вартості вважається однією з найбільш ефективних і перспективних.

Використання даної концепції вимагає теоретичного переосмислення фундаментальних економічних положень, вирішення методичних проблем, пов'язаних з оцінкою вартості, з'ясування критеріїв та виборі ключового показника оцінки вартості.

Управління ефективністю на основі вартісно-орієнтованого підходу дозволяє врахувати вплив факторів зовнішнього середовища і прогнозувати результат діяльності підприємств у довгостроковій перспективі. Категорія ефективність безупинно розвивається, а її зміст поступово змінюється й ускладнюється. Він не зводиться тільки до тих економічних параметрів, які відображають економічність виробництва через співвідношення обсягу випуску й відповідних витрат, а містить у собі, також, різноманітні характеристики взаємин із зовнішнім середовищем.

Управління повинне відбуватись з врахуванням когнітивної спрямованості та особистих пізнавальних якостей працівників. В управлінні ефективністю як складному процесі, наведеному на позитивний результат, слід визначати працівника як основного творця економічної доданої вартості.

Можливість видозмінювання помітної долі отриманої інформації працюючими не повинна спричинити негативного результату, а тому керівництву варто використовувати сучасні, ефективні важелі впливу на персонал.

Теоретичні і методичні основи управління ефективністю на основі вартості знайшли своє відображення в роботах зарубіжних вчених: Ф. Блека, Дж. Р. Брейлі, Ю. Брігхема, М. Гордона, А. Дамодарана, Г. Десмонда, М. Джеймса, Р. Каплана, Р. Келлі, Т. Коупленда, Г. Лоусона, А. Маршалла, М. Меєра, М. Міллера, Ф. Модільяні, Д. Муріна, Д. Нортон, М. Скотта, С. Стюарта, Д.Тобіна, Г. Харрісона, У. Шарпа, М. Шоулза та інших.

Водночас, зважаючи на багатогранність проблеми управління ефективністю підприємств, особливості оцінки їх вартості, різноманітність підходів і методів такої оцінки та застосування вартісної концепції на вітчизняних підприємствах, не всі аспекти управління ефективністю досліджені в повній мірі.

Вирішення окресленої проблеми потребує розробки методики управління ефективністю підприємств з використанням показника економічної доданої вартості, когнітивної спрямованості та прогнозування сценаріїв розвитку підприємств кондитерської промисловості.

Метою роботи є обґрунтування і розвиток теоретичних засад, методичного забезпечення, визначення ефективної підприємницької діяльності і розробка практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності діяльності підприємства.

Завдання дослідження:

-розглянути фінансові ресурси підприємства і стратегія їх ефективного використання

-вивчити критерії і показники ефективної господарської діяльності

-проаналізувати ефективне управління грошовими потоками підприємства

- зробити аналіз основних фінансових показників
- дослідити управління фінансовими результатами діяльності підприємства
- оцінити забезпечення джерелами стратегії розвитку підприємства, його фінансової стійкості та інтересів (платоспроможність, ліквідність) власників
- обґрунтувати сучасні проблеми функціонування підприємства (виконання планів, кредиторська, дебіторська заборгованість, збитки, забезпечення контрактами, підтримка держави)
- дослідити питання вибору резервів та стратегічних напрямів підвищення ефективності управління підприємства і результати його діяльності.

Об'єктом дослідження є процес підвищення ефективності підприємницької діяльності МТП «Южний».

Предметом дослідження виступають теоретичні основи, методичні підходи та практичні рекомендації щодо удосконалення підвищення ефективності підприємницької діяльності.

Методи дослідження. У процесі дослідження було застосовано загальнонаукові методи: узагальнення та систематизація, індукція та дедукція, аналіз та синтез, систематичний та функціональний підхід, економіко-статистичний та економіко-математичний методи.

Інформаційною базою дослідження є Закони України «Про морські порти України», чинні нормативні акти з регулювання діяльності портів, статистичні дані Держкомстату України, монографічна наукова і навчальна література, фінансова звітність порту «Южний», ресурси інтернет.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел із 50 найменувань та 2 додатків, що викладені на 106-109 сторінках. Загальний обсяг роботи становить 101 сторінка. Робота містить 6 таблиць та 10 рисунків.

ВИСНОВКИ

Морський транспорт є важливою галуззю економіки України, що працює в умовах глобалізації товарообігу і жорсткої конкуренції на внутрішньому і зовнішньому ринках.

Його ефективне функціонування є необхідним чинником становлення України, як морської держави, сталого розвитку її транспортнодорожнього комплексу і економіки у цілому. Він відіграє надзвичайно важливу роль у формуванні зовнішньоекономічних зв'язків України і характеризується високою ефективністю перевезень порівняно з іншими видами транспорту. У даній роботі в теоретико-методологічному плані були розкриті особливості зовнішньоекономічної діяльності підприємств морської галузі в умовах глобалізації економічних процесів.

Було проаналізовано фінсову діяльність порту, управління фінансовими результатами. На ефективність міжнародних морських вантажних перевезень впливає низка чинників, які дослідники поділяють на дві групи: чинники, що піддаються впливу з боку оперативного управління (технічне забезпечення і обслуговування порту, рівень завантаження транспортної інфраструктури порту та інші); чинники, які не піддаються впливу з боку управління портів (сезонні роботи, наявність та рівень розвитку інфраструктури, нестабільність умов роботи та інші).

Крім того, було визначено платоспроможність, ліквідність підприємства морської транспортної галузі. Було проведено аналіз зовнішньоекономічної діяльності морського торговельного порту «Южний». МТП «Южний» є абсолютним лідером в обробці навалочних, хімічних вантажів, він обслуговує основні експортні та транзитні вантажопотоки між країнами СНД та портами інших континентів. Основні напрямки вантажопотоків: Чорноморський і Середземноморський басейн, США, 75 Латинська Америка, Близький Схід, Південно-східна Азія. У порту діє досить розгалужена система з переробки та зберігання вантажу. Кожний район та комплекс має свою спеціалізацію та

відповідні завдання, що в свою чергу позитивно відображається на загальній діяльності порту, так як в конкурентній боротьбі, немалу частку вирішує саме організація роботи та правильний розподіл повноважень і завдань. Проведений аналіз дав змогу виявити сильні та слабкі сторони діяльності порту. Переваги в місці розташування, розвиненій інфраструктурі і наявності територій для подальшого перспективного розвитку забезпечили морському порту «Южний», серед портів Чорноморського басейну, статус найпривабливішого для реалізації інвестиційних проектів. Проведено аналіз транспортної інфраструктури здійснення зовнішньоекономічної діяльності МТП «Южний». Спеціалізовані термінали і комплекси порту з великим парком перевантажувальної техніки дозволяють перевантажувати широкий діапазон вантажів – наливні, навалювальні, генеральні. В порту гнучко реагують на зміну умов зовнішньої торгівлі, появу і розвиток нових вантажопотоків. Потужності терміналів, високий професіоналізм і досвід портовиків, розвинена інфраструктура дозволяють організувати обслуговування клієнтів на сучасному високому рівні. За підсумками 2014 року МТП «Южний» відзначили «за розвиток портової інфраструктури». Надано оцінку сучасного стану ефективності зовнішньоторговельної діяльності МТП «Южний». Було розглянуто основні показники зовнішньоекономічної діяльності МТП «Южний», а саме вантажообіг, експорт, імпорт і транзит за січень-березень 2016р. Згідно з проведеним аналізом, основним напрямком у вантажообігу морського порту «Южний» є експорт. Найбільш динамічно розвивається вантажообіг руди, зерна та вугілля. В експортних міжнародних перевезеннях МТП «Южний» за аналізований період переважають контейнери (TEU) та руда всяка, а в імпортних – контейнери (TEU) та вугілля. Основним транзитним товаром є хімічні(наливні) вантажі, руда всяка, контейнери (TEU). 76 Для детальнішої оцінки ефективності зовнішньоекономічної діяльності МТП «Южний» нами було проведено аналіз ефективності експортної діяльності досліджуваного підприємства за 2013-2018рр. Показник ефективності експорту досліджуваного підприємства більший за одиницю свідчить про те, що реалізація послуг на

зовнішньому ринку є ефективнішою, ніж на внутрішньому ринку. Тобто зовнішньоекономічну діяльність МТП «Южний» можна охарактеризувати як ефективну. Надано аналіз відносних показників фінансової звітності, платоспроможності підприємства за 2014-2018 роки. З результатів видно, що фінансова стійкість підприємства загалом може бути оцінена як задовільна, але з тенденцією до погіршення. Також можна говорити про достатність підприємства оборотних коштів для покриття своїх поточних зобов'язань. Підприємство має достатній об'єм чистих оборотних активів після повного погашення поточних зобов'язань. Таким чином, досліджуване підприємство за результатами проведеного аналізу визнано платоспроможним. МТП «Южний» є достатньо ліквідним і може перетворювати свої активи на гроші для виконання всіх необхідних платежів у міру настання їх строку. Підприємство продовжує проводити ефективну зовнішньоекономічну політику та має стабільні позиції на зовнішньому ринку. Це говорить про підвищення фінансової стійкості і платоспроможності підприємства. Було розглянуто основні напрямки розвитку транспортної інфраструктури здійснення зовнішньоекономічної діяльності МТП «Южний». План розвитку формується по трьом напрямкам: розвиток інфраструктури акваторії морського порту; реалізація інвестиційних проектів на територіях, прилеглих до акваторії морського порту; розвиток інфраструктури території, прилеглої до акваторії морського порту. Необхідність реалізації даного плану розвитку МТП «Южний» продиктована гострою необхідністю зміцнення та розвинення конкурентних переваг серед 77 українських портів і приватних операторів, а також метою зайняття лідируючих позицій підприємства у міжнародному сегменті ринку транспортних послуг. Після реалізації вищенаведених проектів розвитку, МТП «Южний» буде спроможне перенаправити значні вантажопотоки до переробки саме на власних причалах. Проаналізувавши недоліки у роботі МТП «Южний», які негативно впливають на ефективність зовнішньоекономічної діяльності підприємства, нами було розроблено ряд пропозицій. На нашу думку, впровадження цих пропозицій дасть змогу не

тільки підвищити ефективність зовнішньоекономічної діяльності морського порту, а й досягти позитивних результатів в цілому. Під час дослідження даного підприємства було виявлено, що МТП «Южний» має лінійно-функціональну структуру, яка, однак, не в повній мірі забезпечує його ефективну зовнішньоекономічну діяльність, є відносно недосконалою та застарілою. Саме тому нашою першою пропозицією було запропоновано оптимізацію організаційної структури шляхом створення відділів ЗЕД, маркетингу, логістики та енергозбереження. Це дозволить більш швидко орієнтуватись на ринку портових послуг, стати більш конкурентоспроможним підприємством в даній сфері діяльності та залучити до порту більше клієнтів. Також серед основних пропозицій щодо підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності МТП «Южний» можна виділити наступні: запровадження мережі ІНТРАНЕТ; розширення номенклатури навантажувально-розвантажувальних послуг; модернізація устаткування з метою підвищення якості надання послуг і зниження витрат; пошук клієнтів через систему прямих угод (контрактів) або через товарні біржі та інші посередницькі організації; використання програми приватизації державних підприємств (створення концесії); удосконалення тарифної політики; удосконалення системи митного контролю; удосконалення системи документообігу, спрощення дозвільних процедур, зменшення часу обробки вантажів; створення спеціальних дослідних і учбових центрів, інститутів, асоціацій, інноваційних фондів.

Втілення цих пропозицій дозволить порту «Южний» покращити показники зовнішньоторговельної діяльності. Це, у свою чергу, надасть можливість утримати позиції на українському ринку, а згодом і диверсифікувати свою діяльність шляхом виходу на нові ринки. Отже, можемо сказати, що МТП «Южний» - один з найбільш динамічно розвинених портів України. І так як основні виробничі та фінансові показники протягом останніх років мали позитивну тенденцію до збільшення, то можна вважати МТП

«Южний» і в подальшому буде стабільно розвиватись, постійно збільшуючи масштаби та розширюючи напрямки діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Застосування ресурсного й затратного підходів до оцінки ефективності виробництва / [С. Я. Салига, К. С. Салига, Л. І. Кирилова, О. В. Скачкова]. — Запоріжжя : Гуманіт. ун-т «Запоріж. ін-т держ. та муніцип. упр». — 2007. — 34 с.
2. Великий тлумачний словник російської мови / [упоряд. і гол. ред. С. А. Кузнецов]. - СПб. : «Норинт», 2000. - 1536 с.
3. Розвиток фінансового ринку України (колективна монографія) за редакцією В.Г. Баранової, О.М. Гончаренко – Харків- «Діа плюс», 2019-370с.
4. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник/ Лапіна І.С, Гончаренко О.М. та інші.- Одеса, Атлант 2016-313ст.
5. Бланк И.А. Финансовая стратегия предприятия/ И.А. Бланк- К: Ника-Центр, 2007-768с.
6. Брейли Р., Майер С. принципы корпоративных финансов- М.: Олимп-Бизнес. 2007-1120с.
7. Боковець В.В. Основи менеджменту: навчальний посібник/В.В. Боковець-Вінниця, 2013-524
8. Бланк И.А. Управление финансовыми ресурсами / И.А. Бланк – К.Омега, 2011-528с.
9. Салига К. С. Эффективность господарської діяльності підприємств / К. С. Салига. — Запоріжжя: ЗЦНТЕІ, 2005. — 180 с.
10. Брейли Р. Майер С. принципы корпоративных финансов –М.: Олимп-Бизнес, 2007-768с
11. Тищенко А. Н. Экономическая результативность деятельности предприятий: монография / А. Н. Тищенко, Н. А. Кизим, Я. В. Догадайло. — Х. : ИД «ИНЖЭК», 2005. — 144 с.
12. Болотін Б. М. Ефективність капіталістичної економіки: деякі проблеми аналізу та виміру / Болотін Б. М., Громов Л. 152 М., Четиркін Е. М. - [відп. ред. А. А. Динкін]. - М.: Наука, 1990.- 182 с.

13. Економічний енциклопедичний словник: у 2 т. / Степан Васильович Мочерний (ред.) — Л. : Світ, 2005.
14. Олексюк О. І. Економіка результативності діяльності підприємства / О. І. Олексюк. — К. : КНЕУ, 2008.
15. Величко Г.О., Дейніс Л.М.-Фінанси підприємств: навчальний посібник.- Одеса, видавництво «Пальміра»-2013р
16. Шершнев А. А. Методы оценки экономической эффективности ресурсов и затрат в условиях рыночной экономики: [учеб. пособие для студ. экон. спец. вузов] / А. А. Шершнев, А. Г. Темченко. — Кривой Рог : Минерал, 1997. — 72 с.
17. Березівський П. С. Економічна ефективність сільськогосподарських підприємств : стан, проблеми, перспективи : монографія / Березівський П. С., Онисько С. М., Садура О. Б. — Л. : 2007. — 167 с.
18. Тищенко А. Н. Экономическая результативность деятельности предприятий: монография / А. Н. Тищенко, Н. А. Кизим, Я. В. Догадайло. — Х. : ИД «ИНЖЭК», 2005. — 144 с.
19. Прядко В. В. Економічна ефективність виробництва: проблеми теорії та методологія управління / В. В. Прядко. — К. : Наукова думка, 165 2003.
20. Економічний енциклопедичний словник: у 2 т. / Степан Васильович Мочерний (ред.) — Л. : Світ, 2005.
21. Медведев В. А. Политическая экономия / [В. А. Медведев, Л. И. Абалкин, О. И. Ожерельев и др.]. — М. : Политиздат
22. Салига К. С. Ефективність господарської діяльності підприємств / К. С. Салига. — Запоріжжя: ЗЦНТЕІ, 2005
23. Андрійчук В. Г. Ефективність діяльності аграрних підприємств: теорія, методика, аналіз: монографія / В. Г. Андрійчук. — [Вид. 2-ге без змін]. — К. : КНЕУ, 2006. — 292 с.
24. Методика аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки : Наказ Міністерства фінансів України від 14.02.2006 р. №170. — Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.

25. Швиданенко Г. О. Управління капіталом підприємства: навч. посібник / Г. О. Швиданенко, Н. В. Шевчук. — Державний вищий навчальний заклад «Київський національний економічний ун-т ім. Вадима Гетьмана». — К. : КНЕУ, 2007. — 440с.
26. Костецький В. Сутнісно-теоретичні підходи до визначення фінансового забезпечення діяльності підприємства / Костецький В. // Галицький економічний вісник. — 2010. — №4(29).
27. Костирко Л.А. Діагностика фінансово-економічної стійкості підприємства: Монографія / Л.А. Костирко. — 2-ге вид., перероб. і доп. — Х.: Фактор, 2008.
28. Говорушко Т. А. Мале підприємництво та ефективність його розвитку у харчовій промисловості України: монографія / Т. А. Говорушко. — К. : НУХТ, 2007. — 391 с.
29. Гончарук А. Г. Методические основы оценки и управления эффективностью предприятия / А. Г. Гончарук. — Одеса : «Астропринт», 2008. — 288 с.
30. Куценко А. В. Організаційно-економічний механізм управління ефективністю діяльності підприємств споживчої кооперації України: монографія / А. В. Куценко. — Полтава : РВВ ПУСКУ, 2008. — 205 с.
31. Покропивний С. Ф. Підприємництво : стратегія, організація, ефективність: навч. посіб. / С. Ф. Покропивний, В. М. Колот. — Київський національний економічний ун-т. — К., 2008. — 350 с.
32. Принципи корпоративного управління України/цінні папери України.- 2004-N1.
33. Балабанова Л.В. Стратегічне маркетингове управління конкурентоспроможністю підприємств: [Текст]: [навч. посібник] / Л.В. Балабанова, В.В. Холод. — К.: ВД «Професіонал», 2006.
34. Білик М.Д. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / М.Д. Білик, О.В. Павловська, Н.М. Притуляк, Н.Ю. Невмежицька. — К. : Вид-во КНЕУ, 2005

35. Гадзевич О. І. Основи економічного аналізу і діагностики фінансового господарської діяльності підприємств / О. І. Гадзевич. – К. : Кондор, 2004
36. Гайдар С. М. Коефіцієнтний підхід до оцінки фінансової стійкості підприємств торгівлі / С. М. Гайдар // Торгівля і ринок : зб. наук. праць. - 2009.
37. Гринкевич С.С. Економічні основи стратегічного управління фінансовою стійкістю підприємства в умовах ринкових перетворень / С.С. Гринкевич // Науковий вісник НЛТУ України. – 2008
38. Деєва Н. М. Фінансовий аналіз / Н. М. Деєва, О. І. Дедіков. – К. : Центр учбової літератури, 2007.
39. Докієнко Л.М. Удосконалення процесу управління фінансовою стійкістю підприємств промисловості як необхідна передумова підвищення їх конкурентоздатності / Л.М. Докієнко // Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Зб. наук. праць. – 2004
40. Кизим М.О. Оцінка і діагностика фінансової стійкості підприємства: Монографія / Кизим М.О., Забродський В.А., Зінченко В.А., Копчак Ю.С. – Х.: Вид. дім «ІНЖЕК», 2003.
41. Матейко С. В. Класифікація факторів впливу на фінансово-економічний стан підприємств / С. В. Матейко // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2004
42. Нормативна база ДМТП «Южний» зі змінами та доповненнями
43. Закони України. «Про морські порти України»
44. Фінансова звітність ДМТП «Южний» 2014-2018 рр
45. <http://www.port-yuzhny.com.ua/finansivie-rezultaty>
46. Закони України «Про господарські товариства» від 19.09.1991 Зі змінами та доповненнями
47. Принцип корпоративного управління України/ цінні папери України - 2004-N1

49. Господарський кодекс України від 16.01.2003 N436-VI

50. Статистичні дані держкомстату України